

18.2x26.04	1/2	46 עמוד	אותיות וילדים - מוסף	26/06/2025	94604893-3
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

סודות ממדף הספרים

טיול ב"שביל קליפות התפוזים"

ספר ההרפתקאות מראשית ימיה של תל אביב

קטנה בעלת השם המוזר "טלנשטי". כשהוא היה רק בן שבע הם עלו על אונייה ויצאו למסע לארץ ישראל. בתחילה גרו בעיר יפו, אך הם עדיין לא חשו שהעיר הזו היא ביתם. הם רצו מקום משלהם.

כמה שנים אחרי שהגיעו לארץ, קבוצה קטנה של יהודים מיפו התאספה והחליטה על הקמת שכונה חדשה, סמוכה ליפו, על החולות השוממים. הם קראו לה "אחוזת בית". לאנשים האלה היו חלומות גדולים. הם לא רצו רק לבנות לעצמם בתים

חדשים, אלא שאפו להקים את "ניו יורק הארץ-ישראלית" - עיר ענקית ומפותחת, שתהיה המרכז היהודי של ארץ ישראל. לא היה אכפת להם במיוחד שבינתיים כל מה שיש להם זה חול, וחול, וקצת חיפושיות זבל.

בתחילה היה בשכונה רק רחוב אחד, מכוסה בחול ים, ושמם קופחת על הבתים הקטנים, כי העצים שניטעו לידם לא היו גדולים מספיק כדי לסוכך עליהם מפניה.

לשכונה הזאת עברה משפחת גוטמן, ומהר מאוד זה הפך להיות המקום האהוב ביותר בעולם על הילד נחום.

אבל נחום גוטמן לא היה ילד רגיל, וזו לא הייתה שכונה רגילה. שניהם עמדו להיות מפורסמים.

"באותם ימים היתה תל-אביב שכינה קטנה בת כמה עשרות בתיים בלבד..." (מתוך "שביל קליפות התפוזים")

כשנחום גוטמן בן ה-12 הגיע יחד עם משפחתו לביתם החדש, קידם את פניהם קהל גדול של... חיפושיות זבל... האם הוא דמיין לעצמו באותו רגע שיבוא יום וכמעט כל ילד בארץ ישראל יכיר את הסיפור שלו? כנראה לא.

בית חדש בחולות

זו לא הייתה הפעם הראשונה שבה משפחת גוטמן עברה דירה. נחום גוטמן נולד באירופה, בעיירה

גימנסיה הרצליה - בית הספר הראשון שהוקם בשכונת אחוזת בית, ובו למד נחום גוטמן

18.89x25.56	2/2	47	עמוד	מוסף	26/06/2025	94604894-4
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790						

הספרייה
הלאומית

מרים
זקהיים

אחד, חיילים רעים וטובים, ילדים אמיצים מאוד, ו...
כמובן, קליפות תפוזים.
איך הן קשורות לסיפור? בשביל זה תצטרכו לקרוא
בעצמכם.

גלויה ובה צילום של רחוב הרצליה באחוזת בית (היום
בתל אביב), הגלויה שמורה בארכיון יד יצחק בן צבי

לכתוב ולצייר היסטוריה

הרבה ממה שאנחנו יודעים על החיים ברחבי העולם
ובכל מיני תקופות בהיסטוריה, מגיע מסיפורים.
סיפורים שסיפרו אנשים שחיו באותם מקומות
ובאותם זמנים. אבל בדרך כלל אלה אנשים
מבוגרים, שמספרים על החיים של אנשים
מבוגרים.

אבל מה עושים אם מישהו רוצה לדעת איך
חיו הילדים באותו מקום? מה היה העץ הכי
מוצלח לטפס עליו? אילו משחקים המציאו
הילדים בהפסקות בבית הספר? בדרך כלל
המבוגרים שוכחים לספר על זה, או שהם
לא חושבים שאלו דברים חשובים מספיק.
אך היה מישהו שחשב אחרת.

נחום גוטמן היה אומן כבר כשהיה ילד. הוא
אהב לצייר וידע לכתוב סיפורים מרתקים.
כשגדל, הוא רצה שעוד ילדים יכירו את העיר
שלו, ואת כל מה שעבר על הילדים שגרו בה

כשהייתה צעירה. אז הוא השתמש בכישורים שלו,
וכתב על זה ספר שבו הוא מספר על החיים ועל
ההרפתקאות המדהימות שעברו על ילדים בעיר
שבתחילה הייתה רק שכונת אחוזת בית. למילים
שכתב הוא צירף כמה ציורים, כדי שהקוראים לא
יצטרכו רק לדמיין איך זה היה נראה.

לספר הזה קוראים "שביל קליפות התפוזים:
הרפתקאות מראשית ימי תל אביב", והוא הפך
לאחת הקלאסיקות של ספרות הילדים בישראל.

"בְּאוֹתָם יָמִים הָיְתָה תֵּל־אָבִיב שְׂכוֹנָה קְטַנָּה בְּתֵּל כְּמָה
עֶשְׂרֹת בָּתִּים בְּלִבָּד" - כך נפתח הסיפור.

אם קראתם פעם את הספר, אתם לא צריכים שנספר
לכם מה יש בהמשך, ואם לא קראתם - לא נהרוס
לכם. רק נגיד שיש שם שודדים, כדורי רובים, כוורן

מצאנו בספרייה

אז למה בעצם קוראים לתל אביב, תל אביב?
כשחיפשו שם לעיר החדשה, עלו כמה רעיונות:
"הרצליה" (על שם הרצל, מנהיג תנועת הציונות),
"שמשון" (כמו הגיבור), ואפילו "יהודה החדשה!"
אבל אז נזכר הסופר נחום סוקולוב בספרו של
הרצל, שנקרא Altneuland - ופירושו "ארץ
ישנה-חדשה". הוא תרגם זאת ל"תל אביב" - שם
שמחבר בין ישן לחדש: "תל" זה עתיק, ו"אביב"
- חדש וצומח. כיוון שזה מה שמקימי העיר רצו -
שהעיר תהיה גשר בין ישן לחדש, בין ההיסטוריה
של עם ישראל לעתיד שלנו - השם התקבל ברוב
קולות. וייקרא שמה בישראל: תל אביב.